

Research Paper

The Geopolitics of Money: A Comparative Comparison of the Theories of Money and Interest with Emphasis on Islamic Economics

Issa Malekpour¹, Jalil Totunchi^{*2} Mohammad Ali Dehghan Tafti³

1. PhD student, Department of Economics, Abarkooh Branch, Islamic Azad University, Abarkooh, Iran.
2. Assistant Professor, Department of Economics, Yazd Branch, Islamic Azad University, Yazd, Iran
3. Assistant Professor, Department of Economics, Yazd Branch, Islamic Azad University, Yazd, Iran.

ARTICLE INFO

Abstract

PP: 931-950

Use your device to scan and read
the article online

Keywords: *monetary theories, knowledge-based economy, content analysis, general equilibrium theory*

This research focuses on examining monetary theories, particularly those related to knowledge-based economies, using qualitative content analysis approaches. The aim of this research is to identify a set of policy recommendations that serve as a guide for monetary and economic studies. The findings of this research are based on the work of selected scholars and the examination of their theoretical frameworks. This approach has resulted in notable differences in foundational assumptions and methodologies. The emergence of a comprehensive definition for money appears as a significant outcome of this discourse, particularly for countries able to leverage knowledge-based production systems. This research underscores the practical implications of general equilibrium theory. Despite objections to it, this theory has profound philosophical and economic roots, highlighting its relevance in the modern landscape. By emphasizing the role of central banks in the facilitation of knowledge-based economies, this study contributes to a better understanding of the objectives behind economic policies meant to foster such economies. Consequently, the findings of this study reveal key elements that monetary theorists within the confines of a knowledge-based economy must consider when shaping monetary policy.

Citation: Malekpour, Issa, Totunchi, Jalil, Dehghan Tafti, Mohammad Ali. (2024). **The Geopolitics of Money: A Comparative Comparison of the Theories of Money and Interest with Emphasis on Islamic Economics.** Quarterly Journal of Geography (Regional Planning), 13(53),931-950

DOI: [10.22034/jgeoq.2026.572857.4412](https://doi.org/10.22034/jgeoq.2026.572857.4412)

* **Corresponding author** Jalil Totunchi, **Email:** jalil.tot12@gmail.com

Copyright © 2024 The Authors. Published by Qeshm Institute. This is an open access article under the CC BY license (<https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>).

Extended Abstract

Introduction

The issue of examining the differences in the perspectives of money and interest from the perspectives of conventional and Islamic economics is important because these differences have profound effects on the structure and functioning of economic and social systems.

Methodology

This research is a descriptive research based on the objective, based on the results of an applied research, and the research implementation method is comparative.

Results and Discussion

A comparative comparison of the theories of money and interest from the perspectives of conventional and Islamic economics clearly reveals the fundamental differences and similarities between these two economic systems. This comparison not only contributes to a deeper understanding of economic principles, but also allows the social and moral implications of these theories to be examined.

Conclusion

Overall, this comparative analysis reveals profound differences in the principles, objectives, and policy approaches of the two economic systems. While conventional economics operates on the basis of efficiency and economic growth, Islamic economics emphasizes social justice, fair distribution of wealth, and the prevention of usury. These differences affect not only economic policies, but also social and economic behaviors, highlighting the need for greater attention to ethical and social principles in economic decision-making.

Ultimately, this comparison can help policymakers and decision-makers better understand the two systems, provide more effective solutions to economic and social challenges, and move toward a more just and sustainable economic system.

References

1. Annisa, Eka, Rahayu., Deni, Kamaludin, Yusup., Mohamad, Anton, Athoillah., Sofyan, Al, Hakim. (2024). 3. Sharia Economic Law Criticism on Muhammad Syahrûr's Hudûd Theory Regarding Bank Interes. *Amwaluna: Jurnal Ekonomi dan Keuangan Syariah*, doi: 10.29313/amwaluna.v8i2.3949
2. Beniamino, Callegari. (2021). 1. The case for a unified monetary theory of interest: Keynes and Schumpeter. *Cambridge Journal of Economics*, doi: 10.1093/CJE/BEAA042
3. Chajar, M, Fath, M. (2023). A Study Literature of Interest Rates and Islamic Monetary Policy. doi: 10.58812/esee.v2i02.152
4. Dwi, Novita., Asnaini, Asnaini., Haris, Maiza, Putra. (2023). 9. Correlation Between Conventional Theory and Islamic Economic Thought. *Madania*, doi: 10.29300/madania.v27i2.2862
5. Fletcher G.A. (1989) A Monetary Theory of the Rate of Interest. In: *The Keynesian Revolution and its Critics*. Keynesian Studies. Palgrave Macmillan, London.
6. Giuseppe Fontana (2011) "THE ROLE OF MONEY AND INTEREST RATES IN THE THEORY OF MONETARY POLICY: AN ATTEMPT AT PERSPECTIVE", *History of Economic Ideas*, Vol. 19, No. 3 (2011), pp. 113-134.
7. Istvan Abel and Kristof Lehmann (2020) "Real and Monetary Theories of the Interest Rate", *International Journal of Political Economy*, Vol. 48, 2019 - Issue 4.
8. James, Tobin (1961); "Papers and Proceedings of the Seventy - Third Annual Meeting of the American Economic Association"; the *American Economic Review*, Vol.51, No.2.
9. Mega, Aulia, Putri., Livia, Trijunita, Sari., Fuji, Alia, Rahma. (2024). Money in Islamic Economics Perspective. *KnE Social Sciences*, doi: 10.18502/kss.v9i2.15030
10. Mohammad, Iqbal, Irfany., Fiona, Ramadhini., Daffa, Aqomal, Haq. (2023). 2. Bibliometric Analysis on Islamic and Conventional Money Demand. *Ekonomi Islam Indonesia*, doi: 10.58968/eii.v5i2.295
11. Peter Bofinger, Mathias Ries (2017) "Excess saving and low interest rates: Assessing theory and evidence from the

- Global Crisis”, Research-based policy analysis and commentary from leading economists.
12. Rahmadhani, S., Bina, K. (2023). 1. Suku Bunga Dalam Perpespektif Ekonomi Islam. *Jurnal Riset Manajemen dan Akuntansi*, doi: 10.55606/jurima.v3i3.2471
13. Liuyan Zhao (2017) "The behavior of money demand in the Chinese hyperinflation", *China Economic Review*, Vol. 42, February 2017, PP. 145–154.

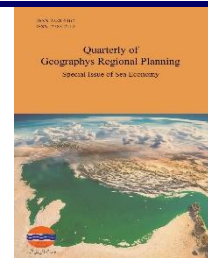
انجمن ژئوپلیتیک ایران

فصلنامه جغرافیا (برنامه ریزی منطقه‌ای)

دوره ۱۳، شماره ۵۳، زمستان ۱۴۰۲

شاپا چاپی: ۶۴۶۲-۲۲۲۸ شاپا الکترونیکی: ۲۱۱۲-۲۷۸۳

Journal Homepage: <https://www.jgeoqshm.ir/>

مقاله پژوهشی

ژئوپلیتیک پول: مقایسه تطبیقی نظریه های پول و بهره با تاکید بر اقتصاد اسلامی

عیسی ملک پور - دانشجوی دکتری، گروه اقتصاد، واحد ابرکوه، دانشگاه آزاد اسلامی، ابرکوه، ایران.

جلیل توتونچی* - استادیار، گروه اقتصاد، واحد یزد، دانشگاه آزاد اسلامی، یزد، ایران

محمد علی دهقان تفتی - استادیار، گروه اقتصاد، واحد یزد، دانشگاه آزاد اسلامی، یزد، ایران.

چکیده	اطلاعات مقاله
<p>این تحقیق به مقایسه تطبیقی نظریه‌های پول و بهره در اقتصاد متعارف و اسلامی با رویکرد تحلیل مضمون و محتوای کیفی متون حاصل از مصاحبه پرداخته است. جامعه آماری تحقیق اساتید دانشگاه و اقتصاددانان و نمونه تحقیق به صورت هدفمند ده نفر بر اساس اشباع نظری انتخاب شد. براساس نتایج، مقایسه تطبیقی نظریه‌های پول و بهره در این دو دیدگاه نشان دهنده تفاوت‌های بنیادین در اصول، اهداف و رویکردهاست. در اقتصاد متعارف، پول به عنوان ابزاری برای تحریک سرمایه‌گذاری و مدیریت سیاست‌های پولی مورد استفاده است. در مقابل، در اقتصاد اسلامی، پول به عنوان وسیله‌ای برای تحقق عدالت اجتماعی و توزیع عادلانه ثروت در نظر گرفته می‌شود و ربا به شدت ممنوع است. اصول اخلاقی، عدالت اجتماعی و توسعه پایدار به عنوان پایه‌های اصلی نظام مالی اسلامی مطرح هستند و تأکید بر مدل‌های مالی مشارکتی مانند مضاربه و مزارعه وجود دارد و تأکید بر تقسیم ریسک و شفافیت در معاملات به ایجاد اعتماد کمک می‌کند. در اقتصاد متعارف، مدیریت ریسک‌های مالی از طریق نرخ بهره مورد توجه قرار دارد. همچنین، تأثیر نرخ بهره بر رفتار در اقتصاد متعارف به عنوان محرکی برای سرمایه‌گذاری و کنترل عرضه و تقاضا شناخته می‌شود. به طور کلی، این مقایسه نشان دهنده اولویت‌های متفاوت در سیاست اقتصادی و تأثیرات آن‌ها بر رفتارهای اجتماعی و اقتصادی است. به طوری که اقتصاد متعارف بر کارایی و رشد اقتصادی تمرکز دارد، در حالی که اقتصاد اسلامی بر عدالت اجتماعی و توزیع عادلانه ثروت تأکید می‌کند.</p>	<p>شماره صفحات: ۹۳۱-۹۵۰</p> <p>از دستگاه خود برای اسکن و خواندن مقاله به صورت آنلاین استفاده کنید</p> <p>واژه‌های کلیدی: مقایسه تطبیقی، نظریه‌های پول و بهره، اقتصاد اسلامی</p>

استناد: ملک پور، عیسی، توتونچی، جلیل، دهقان تفتی، محمد علی. (۱۴۰۲) ژئوپلیتیک پول: مقایسه تطبیقی نظریه های پول و بهره با تاکید بر اقتصاد اسلامی. فصلنامه جغرافیا (برنامه ریزی منطقه‌ای)، ۱۳(۵۳)، ۹۳۱-۹۵۰.

DOI: 10.22034/jgeoq.2026.572857.4412

مقدمه

بررسی تفاوت‌های دیدگاه‌های پول و بهره از منظر اقتصاد متعارف و اسلامی اهمیت دارد زیرا این تفاوت‌ها تأثیرات عمیقی بر ساختار و عملکرد نظام‌های اقتصادی و اجتماعی دارند. در دنیای امروز، با افزایش نابرابری‌های اقتصادی و چالش‌های اجتماعی، درک اصول بنیادین هر دو رویکرد می‌تواند به سیاست‌گذاران و تصمیم‌گیرندگان کمک کند تا راهکارهای مؤثرتری برای ایجاد عدالت اجتماعی و توسعه پایدار ارائه دهند. همچنین، این بررسی می‌تواند به افراد و جوامع کمک کند تا با آگاهی بیشتری در انتخاب شیوه‌های مالی و اقتصادی خود عمل کنند و به سمت نظام‌هایی حرکت کنند که منافع عمومی را در اولویت قرار می‌دهند. در نهایت، این تفاوت‌ها می‌تواند به توسعه مدل‌های اقتصادی نوین و کارآمدتر منجر شود که با نیازهای واقعی جامعه همخوانی بیشتری داشته باشد. بر این اساس مسئله اصلی این تحقیق بررسی تطبیقی تفاوت میان پول و بهره از دیدگاه اقتصاد متعارف و نظریه‌های آن از یک سو و از دیدگاه اقتصاد اسلامی از سوی دیگر است. لذا این سؤال مطرح می‌شود که وجوه افتراق و اشتراک دیدگاه اقتصاد متعارف و نظریه‌های آن و دیدگاه اقتصاد اسلامی در رابطه با پول و بهره چیست؟

ادبیات پژوهش

در اقتصاد متعارف، نرخ بهره نقش مهمی در تخصیص پول نقد در دسترس، بین وام‌گیرندگان و وام‌دهندگان، بازی می‌کند. نرخ‌های بهره، همچنین، هسته ابزارهای مرسوم سیاست پولی، همچون نرخ تنزیل و عملیات بازار باز است. از طرفی، یک ویژگی کلیدی اقتصاد اسلامی، نبود هرگونه نرخ بهره از پیش تعیین شده (ثابت) است که به نام ربا شناخته می‌شود. در این صورت چه طور اقتصاد می‌تواند بدون نهاد متعارفی به نام بهره کار کند و چگونه بانک مرکزی می‌تواند به طور کارا ذخیره پول را در نبود ابزارهای سنتی کنترل کند. در اقتصاد اسلامی به جای نرخ ثابت، فعالیت‌های خود را بر مبنای اصل تقسیم سود و زیان سازماندهی می‌کنند. در دنیای امروز نظریه‌های پول و بهره به عنوان دورکن اساسی در ساختارهای اقتصادی مختلف نقش حیاتی در شکل دهی به سیاست‌های مالی و اقتصادی ایفا می‌کنند. مقایسه تطبیقی این نظریه‌ها از منظر اقتصاد متعارف و اسلامی این امکان را می‌دهد که تفاوت‌ها و شباهت‌های بنیادین این دو نظام شناسایی شده درک عمیقتری از تأثیرات آن‌ها بر روی جامعه و اقتصاد به دست آید.

پیشینه تحقیق

مطالعات مختلف در زمینه نظریه‌های پول و بهره با تأکید بر اقتصاد اسلامی، به بررسی ابعاد گوناگون این مفاهیم پرداخته و چالش‌ها و فرصت‌های موجود در نظام‌های اقتصادی معاصر را تحلیل کرده‌اند. میری و مهرآفرین (۱۴۰۳) با بررسی نقش پول در اقتصاد تخت‌جمشید، اهمیت پول غیرمسکوک را در گردش اقتصادی نشان داده‌اند. کمیجانی و همکاران (۱۳۹۸) به نقد دیدگاه‌های رایج درباره بانک و خلق پول بانکی پرداخته و تأکید کرده‌اند که فهم نادرست ماهیت بانک می‌تواند به مشکلات اقتصادی منجر شود. جمشیدی (۱۳۹۷) به چالش‌های بانکداری اسلامی بدون ربا و ضرورت تطابق فعالیت‌های بانکی با اصول اسلامی پرداخته است. سبحانی و قائمی نیا (۱۳۹۶) مفهوم پول را از دیدگاه اعتباری علامه طباطبایی تحلیل کرده و بر اهمیت تلقی اعتباری از پول در اقتصاد اسلامی تأکید کرده‌اند. رهبر و خطیبی (۱۳۹۶) به بررسی تأثیرات نرخ بهره بر احکام فقهی و حقوقی پرداخته و نتایج نشان‌دهنده تنوع نظرات فقها در این زمینه است. میرجلیلی (۱۳۹۵) به تحلیل سیاست‌های پولی متعارف و نامتعارف بانک‌های مرکزی و تأثیرات آن‌ها بر اقتصاد پرداخته و بر لزوم نظارت دقیق بر این سیاست‌ها تأکید کرده است. سایر مطالعات نیز به بررسی تفاوت‌های ماهیت پول در اقتصاد اسلامی و غرب، چالش‌های موجود در نظام‌های اقتصادی و تأثیرات نرخ بهره بر بحران‌های اقتصادی پرداخته‌اند. به طور کلی، این مطالعات نشان می‌دهند که اقتصاد اسلامی نیازمند رویکردی جامع و تطبیقی است که بتواند به تحلیل دقیق‌تری از نظریه‌های پول و بهره بپردازد و راه‌حل‌های مؤثری برای چالش‌های اقتصادی معاصر ارائه دهد.

مطالعات اخیر در زمینه نظریه‌های پول و بهره، به بررسی ابعاد مختلف این مفاهیم و تأثیرات آن‌ها بر نظام‌های اقتصادی پرداخته‌اند و در عین حال، به تحلیل چالش‌ها و فرصت‌های موجود در اقتصاد اسلامی نیز توجه کرده‌اند. اقبال انجم (۲۰۲۳) با نقد اسلامی نظریه‌های مختلف سیستم‌های اقتصادی رقابتی درباره بهره، به دنبال کشف راه‌حل‌های مؤثر اسلامی برای بحران‌های اقتصادی ناشی از بهره و نابرابری‌های اجتماعی است. بلال (۲۰۲۳) با مقایسه سیستم‌های اقتصادی ایالات متحده، چین و اتحاد جماهیر

شوروی، به درک بهتری از اصول اقتصاد اسلامی و تعاملات ماکرو و میکرو اقتصادی پرداخته است. آبل و لهما (۲۰۲۰) به بررسی تئوری‌های پول و نرخ بهره پرداخته و مشکلات رویکردهای موجود را تحلیل کرده‌اند. بونفینگر وریس (۲۰۱۷) نیز به بررسی مزاد پس‌انداز و نرخ بهره پایین در سطح جهانی و تأثیرات آن بر بحران‌های اقتصادی پرداخته‌اند. فونتانا (۲۰۱۱) به نقش پول و نرخ بهره در سیاست‌های پولی و تأثیرات آن‌ها در بحران‌های مالی اخیر پرداخته است. جیمز و آهی‌کپور (۲۰۰۶) به تحلیل تئوری‌های کلاسیک و ویکسل در مورد پول و نرخ بهره پرداخته و نات ویکسل را به‌عنوان یک نظریه‌پرداز مهم در تاریخ اقتصاد پولی معرفی کرده‌اند. فلتچر (۱۹۸۹) نیز به بررسی تئوری‌های کینزی درباره نرخ بهره و تأثیرات آن در اقتصاد پرداخته است. این مطالعات به درک عمیق‌تری از نظریه‌های پول و بهره و تأثیرات آن‌ها بر نظام‌های اقتصادی، به ویژه در زمینه اقتصاد اسلامی، کمک می‌کنند. همچنین، نیاز به رویکردی جامع و تطبیقی برای تحلیل دقیق‌ترین مفاهیم و ارائه راه‌حل‌های مؤثر برای چالش‌های اقتصادی معاصر احساس می‌شود. در نهایت، این تحقیقات می‌توانند به غنای ادبیات اقتصادی اسلامی و بهبود سیاست‌گذاری‌های اقتصادی در کشورهای مسلمان کمک کنند.

نوع، روش، جامعه و نمونه آماری تحقیق

این تحقیق بر مبنای هدف، یک تحقیق توصیفی، بر مبنای نتیجه یک پژوهش کاربردی و روش اجرای تحقیق، تطبیقی می‌باشد. در این تحقیق از تحلیل مضمون متون حاصل از مصاحبه برای حصول به اهداف تحقیق استفاده شده است. تحلیل مضمون یکی از رویکردهای پایه‌ای و کارآمد تحلیل و روشی سیستماتیک جهت تحلیل داده‌های کیفی است و به منظور کاهش و مدیریت حجم گسترده‌ای از داده‌ها بدون انحراف از اصل موضوع، سازمان‌دهی، تلخیص و تمرکز جهت تفسیر داده‌ها بکار گرفته می‌شود. تحلیل مضمون، فرایند تحلیل داده‌های متنی و تبدیل داده‌های گوناگون به داده‌های قابل اتکا است. (براون و کلارک، ۲۰۰۶).

یافته‌های تحقیق

در تحقیق حاضر از تحلیل مضمون متون حاصل از مصاحبه، به منظور جمع‌آوری داده‌ها و اطلاعات برای تجزیه و تحلیل، استفاده شد. روش نمونه‌گیری در این فاز از پژوهش حاضر، روش نمونه‌گیری هدفمند انتخاب ده نفر از بین خبرگان به طوری که ۶ نفر مرد، ۴ نفر زن، و نفرزیر ۳۵، ۳ نفر بین ۳۵ تا ۴۰، ۴۰ نفر بالای ۴۰ سال و ۲ نفر کارشناس، ۵ نفر کارشناس ارشد و ۳ نفر دکتری می‌باشند. محقق تمامی مصاحبه‌ها را هدایت نمود. به این ترتیب که بعد از انجام هر مصاحبه نقاط مبهم یا ضعف الگو و مقوله‌ها مشخص و نفر بعدی با توجه به تخصص مورد نیاز برای رفع ابهامات انتخاب شد. جمع‌آوری داده‌ها تا مرحله اشباع نظری مقوله‌ها و به بیان واضح‌تر تا جایی که امکان دستیابی به داده‌های جدید دیگر فراهم نبود، ادامه یافت. پس از پیاده‌سازی مصاحبه‌ها، کدگذاری انجام گرفت. بر این اساس پس از پیاده‌سازی مصاحبه‌ها، کدگذاری روایت‌های آنان در دو سطح کدگذاری اولیه، محوری و انتخابی انجام گرفت. کدگذاری در مرحله اول با توجه به کلی بودن و باز بودن کدگذاری اولیه محسوب می‌شود. در مرحله بعد از این نوع کدگذاری، می‌بایست کدگذاری ثانویه انجام بگیرد که در آن کدهای اولیه به علت تعداد فراوان در قالب مقوله‌های مشابه یا همان کدهای ثانویه به یک کد مفهومی تبدیل می‌شوند و در نهایت نیز کدگذاری محوری انجام می‌گیرد.

• مؤلفه‌های تطبیقی نظریه‌های پول

در این بخش، نظریه‌های مختلفی که در اقتصاد متعارف درباره پول وجود دارد، مبنای اعلام نظر خبرگان قرار گرفته است. این نظریه‌ها شامل نظریه‌های کلاسیک، کینزی و پولی هستند که هر یک به نحوی به تعریف و عملکرد پول در اقتصاد می‌پردازند. همچنین، تأثیر سیاست‌های پولی و نقش بانک‌های مرکزی در کنترل عرضه پول و نرخ بهره نیز مدنظر بوده است. نظریه‌های پول از منظر اقتصاد اسلامی و تأکید بر پشتوانه واقعی پول، ممنوعیت ربا و نقش پول به‌عنوان وسیله‌ای برای تحقق عدالت اجتماعی از جمله مباحثی بود که در این بخش به آن‌ها پرداخته شد. در ادامه مفاهیم و مقوله‌هایی که از سوی گروه خبرگان تحقیق در رابطه با پول مطرح شده ارائه شده است. در جدول ۴ که خروجی نرم‌افزار مکس کیودا است، مفاهیم استخراج شده در رابطه با دیدگاه‌ها پیرامون پول بر اساس مصاحبه‌های انجام شده ارائه شده است.

جدول ۱: مفاهیم مستخرج از دیدگاه اقتصاد متعارف و اقتصاد اسلامی درباره پول بر اساس مصاحبه های انجام شده

کد	Document System
۱۶۳	مجموع کدها
۳۰	مصاحبه اول
۲۰	مصاحبه پنجم
۶	مصاحبه چهارم
۱۹	مصاحبه دهم
۲۰	مصاحبه دوم
۱۱	مصاحبه سوم
۱۶	مصاحبه ششم
۱۱	مصاحبه نهم
۱۷	مصاحبه هشتم
۱۳	مصاحبه هفتم

اهم مطالب مطرح شده از سوی خبرگان در رابطه با نظریات پول با فراوانی و درصد در جدول زیر ارائه شده است:

جدول ۲: درصد فراوانی مؤلفه های شناسایی شده

	Frequency	Percentage
اخلاق اقتصادی	۲	۱/۲۳
تأثیر بر انتظارات اقتصادی	۲	۱/۲۳
تأثیر بر بازار کار	۲	۱/۲۳
تأثیر بر تصمیم گیری های اقتصادی	۲	۱/۲۳
تأثیر بر رفتار اقتصادی	۲	۱/۲۳
تأثیر بر سرمایه گذاری	۲	۱/۲۳
تأثیر پول بر اقتصاد	۲	۱/۲۳
تأکید بر سرمایه گذاری در پروژه های مفید	۲	۱/۲۳
تحریک فعالیت های اقتصادی	۳	۱/۸۴
تعریف و ماهیت پول	۷	۴/۲۹
تفاوت پول از دیدگاه اقتصاد متعارف و اقتصاد اسلامی	۰	۰۰
تنظیمات بانک مرکزی	۲	۱/۲۳
توزیع ثروت	۲	۱/۲۳
توسعه پایدار	۲	۱/۲۳
توسعه پایدار	۴	۲/۴۵
توسعه پایدار	۲	۱/۲۳
ثبات اقتصادی	۲	۱/۲۳
ثبات و اعتماد	۱	۰/۶۱
ربا	۶	۳/۶۸

زکات	۱	۰/۶۱	
سرمایه‌گذاری و فعالیت‌های اقتصادی	۴	۲/۴۵	
سیاست‌های انبساطی و انقباضی	۲	۱/۲۳	
سیاست‌های پولی	۲	۱/۲۳	
عدالت اجتماعی	۲	۱/۲۳	
عدالت اجتماعی	۳	۱/۸۴	
عدالت اجتماعی	۱	۰/۶۱	
عدالت اجتماعی و توزیع ثروت	۴	۲/۴۵	
عدالت و توزیع ثروت	۱	۰/۶۱	
عرضه و تقاضا	۲	۱/۲۳	
عوامل مؤثر بر پول	۲	۱/۲۳	
مفاهیم پول	۲	۱/۲۳	
ممنوعیت ربا	۵	۳/۰۷	
ممنوعیت فعالیت‌های غیرشرعی	۳	۱/۸۴	
ممنوعیت پول بدون پشتوانه	۱	۰/۶۱	
نظرات اقتصادی	۲	۱/۲۳	
نظارت بر سیستم بانکی	۲	۱/۲۳	
نظام بانکی	۳	۱/۸۴	
نقش در اقتصاد	۲	۱/۲۳	
نقش زکات	۳	۱/۸۴	
نوسانات اقتصادی	۲	۱/۲۳	
پایداری اقتصادی	۳	۱/۸۴	
پذیرش عمومی	۲	۱/۲۳	
پشتوانه واقعی	۱	۰/۶۱	
پشتوانه واقعی	۱	۰/۶۱	
پشتوانه واقعی پول	۲	۱/۲۳	
پشتوانه پول	۵	۳/۰۷	
پشتوانه پول	۴	۰/۶۱	
پول از منظر سیاست پولی	۵	۱/۲۳	
پول به‌عنوان ابزار کنترل اقتصادی	۵	۱/۲۳	

پول به عنوان ذخیره ارزش	۷	۴/۲۹	
پول به عنوان معیار سنجش	۳	۱/۸۴	
پول به عنوان واحد حساب	۶	۳/۶۸	
پول به عنوان وسیله مبادله	۱۲	۷/۳۶	
پول به عنوان وسیله‌ای برای عدالت اجتماعی	۳	۱/۸۴	
پول فیات	۳	۱/۸۴	
پول فیات	۲	۱/۲۳	
پول و سیاست‌های پولی	۲	۱/۲۳	
پول و عدالت اجتماعی	۳	۱/۸۴	
پیشگیری از ربا	۳	۱/۸۴	
کارکردهای پول	۱	۰/۶۱	
کنترل تورم	۳	۱/۸۴	
TOTAL	۱۶۳	۱۰۰	

در بررسی داده‌های مربوط به دیدگاه‌های اقتصاد متعارف و اسلامی، می‌توان به وضوح تفاوت‌ها و شباهت‌های کلیدی در مولفه‌های مرتبط با پول و سیاست‌های پولی را مشاهده کرد. از یک سو، در اقتصاد متعارف، مفهوم پول به عنوان یک ابزار کنترل اقتصادی و وسیله‌ای برای تنظیمات بانک مرکزی بسیار مورد توجه قرار گرفته است. با توجه به فراوانی بالای "پول به عنوان وسیله مبادله" (با ۱۲ مورد و ۷.۳۶ درصد)، می‌توان نتیجه گرفت که این دیدگاه بر کارکردهای عملی پول تأکید دارد. همچنین، مولفه‌هایی مانند "تنظیمات بانک مرکزی" و "سیاست‌های انبساطی و انقباضی" نشان‌دهنده تمرکز بر مدیریت اقتصادی و کنترل نوسانات است. از سوی دیگر، در اقتصاد اسلامی، مولفه‌هایی مانند "عدالت اجتماعی" و "ممنوعیت ربا" به وضوح برجسته هستند. این نشان می‌دهد که در این دیدگاه، پول باید به عنوان وسیله‌ای برای تحقق عدالت اجتماعی و توزیع عادلانه ثروت عمل کند. همچنین، "پشتوانه واقعی" و "ممنوعیت پول بدون پشتوانه" نیز به عنوان اصول کلیدی در این نظام مالی مطرح شده‌اند که بر اهمیت ثبات و اعتماد در نظام پولی تأکید دارند. تحلیل این داده‌ها نشان می‌دهد که در حالی که اقتصاد متعارف بیشتر بر جنبه‌های عملی و کارکردی پول تمرکز دارد، اقتصاد اسلامی به ابعاد اخلاقی و اجتماعی پول توجه بیشتری دارد. به طور کلی، این دو دیدگاه در تلاش برای ایجاد یک نظام مالی کارآمد و پایدار هستند، اما از زوایای متفاوتی به این هدف می‌نگرند.

• مقایسه تطبیقی نظریه‌های پول

تمامی مؤلفه‌های مقایسه‌ای مطرح شده و توجیحات و توضیحات مرتبط با هر یک از آنها از منظر اقتصاد متعارف و اقتصاد اسلامی ارائه شد و پس از تجمیع این مؤلفه‌ها بر اساس نقاط افتراق و اشتراک این دو دیدگاه طبقه بندی و ارائه شده است:

جدول ۳: نقاط افتراق و اشتراک نظریه‌های پول با تاکید بر اقتصاد اسلامی

ردیف	مؤلفه	مقایسه تطبیقی
نقاط اشتراک	تعریف و ماهیت پول	هر دو نظام پول را به‌عنوان وسیله‌ای برای تسهیل مبادلات اقتصادی و واحدی برای حسابداری می‌شناسند.
	پول به‌عنوان وسیله مبادله	در هر دو نظام، پول به‌عنوان ابزاری برای تسهیل خرید و فروش کالاها و خدمات عمل می‌کند.
	پول به‌عنوان واحد حساب	هر دو نظام از پول به‌عنوان معیاری برای اندازه‌گیری ارزش کالاها و خدمات استفاده می‌کنند.
	پول به‌عنوان ذخیره ارزش	در هر دو نظام، پول می‌تواند به‌عنوان ابزاری برای نگهداری ارزش در طول زمان عمل کند.
	عرضه و تقاضا	هر دو نظام به تأثیرات عرضه و تقاضا بر قیمت‌ها و ارزش پول توجه دارند.
	نظام بانکی	هر دو نظام از بانک‌ها به‌عنوان واسطه‌های مالی برای تسهیل معاملات و مدیریت پول استفاده می‌کنند.
نقاط افتراق	پشتوانه پول	در اقتصاد متعارف، پول ممکن است پشتوانه‌ای نداشته باشد (پول فیات)، در حالی که در اقتصاد اسلامی، تأکید بر پشتوانه‌های واقعی و مشروع است.
	ممنوعیت ربا	در اقتصاد اسلامی، ربا به شدت ممنوع است و این امر به توزیع عادلانه ثروت کمک می‌کند، در حالی که در اقتصاد متعارف، بهره به‌عنوان یک ابزار اقتصادی پذیرفته شده است.
	عدالت اجتماعی و توزیع ثروت	در اقتصاد اسلامی، تأکید بر عدالت اجتماعی و توزیع عادلانه ثروت وجود دارد، در حالی که در اقتصاد متعارف، تمرکز بیشتر بر کارایی و رشد اقتصادی است.
	سرمایه‌گذاری و فعالیت‌های اقتصادی	در اقتصاد اسلامی، سرمایه‌گذاری باید در پروژه‌های مشروع و مفید انجام شود، در حالی که در اقتصاد متعارف، تمرکز بر سودآوری است.
	نقش زکات	در اقتصاد اسلامی، زکات به‌عنوان ابزاری برای توزیع ثروت و کاهش فقر در نظر گرفته می‌شود، در حالی که در اقتصاد متعارف چنین مفهومی وجود ندارد.
	پول و عدالت اجتماعی	در اقتصاد اسلامی، پول باید به توزیع عادلانه ثروت و فرصت‌های اقتصادی کمک کند، در حالی که در اقتصاد متعارف ممکن است به نابرابری‌های اقتصادی منجر شود.
	پول و سیاست‌های پولی	در اقتصاد متعارف، سیاست‌های پولی به کنترل تورم و مدیریت اقتصاد کمک می‌کند، در حالی که در اقتصاد اسلامی، این سیاست‌ها باید با اصول اخلاقی و عدالت اجتماعی همخوانی داشته باشد.
	سیاست‌های انبساطی و انقباضی	در اقتصاد متعارف، این سیاست‌ها به کنترل تورم و مدیریت رشد اقتصادی کمک می‌کنند، در حالی که در اقتصاد اسلامی، این سیاست‌ها باید با توجه به اصول شرعی و اخلاقی اعمال شوند.
	نظارت بر سیستم بانکی	در اقتصاد اسلامی، نظارت بر سیستم بانکی باید به گونه‌ای باشد که از فعالیت‌های غیرشرعی جلوگیری کند، در حالی که در اقتصاد متعارف، تمرکز بر کارایی و ثبات مالی است.
	تأثیر بر انتظارات اقتصادی	در اقتصاد متعارف، انتظارات اقتصادی تحت تأثیر سیاست‌های پولی و نرخ بهره قرار دارد، در حالی که در اقتصاد اسلامی، این انتظارات باید با اصول اخلاقی و اجتماعی همخوانی داشته باشد.
	توسعه پایدار	در اقتصاد اسلامی، توسعه پایدار باید با توجه به عدالت اجتماعی و توزیع عادلانه ثروت انجام شود، در حالی که در اقتصاد متعارف، تمرکز بیشتر بر رشد اقتصادی و کارایی است.
	نظریه کمبود پول و نظریه تقاضای پول	در اقتصاد متعارف، این نظریه‌ها به تحلیل رفتار پول و تأثیر آن بر اقتصاد می‌پردازند، در حالی که در اقتصاد اسلامی، این نظریه‌ها باید با اصول شرعی و اخلاقی همخوانی داشته باشند.
	ممنوعیت فعالیت‌های غیرشرعی	در اقتصاد اسلامی، هر گونه فعالیت اقتصادی که با اصول شرعی مغایرت داشته باشد، ممنوع است، در حالی که در اقتصاد متعارف چنین محدودیتی وجود ندارد.
	پذیرش عمومی	در اقتصاد اسلامی، پذیرش عمومی باید بر اساس اصول اخلاقی و اجتماعی باشد، در حالی که در اقتصاد متعارف، تمرکز بر کارایی و سودآوری است.
	کنترل تورم	در اقتصاد متعارف، کنترل تورم از طریق سیاست‌های پولی انجام می‌شود، در حالی که در اقتصاد اسلامی، این کنترل باید با توجه به اصول عدالت اجتماعی و اخلاقی باشد.
	تأثیر بر بازار کار	در اقتصاد متعارف، سیاست‌های پولی می‌توانند تأثیرات مستقیمی بر بازار کار داشته باشند، در حالی که در اقتصاد اسلامی، این تأثیرات باید با توجه به اصول شرعی و عدالت اجتماعی تحلیل شوند.
تنظیمات بانک مرکزی	در اقتصاد متعارف، بانک مرکزی به‌عنوان نهاد اصلی تنظیم‌کننده سیاست‌های پولی عمل می‌کند، در حالی که در اقتصاد اسلامی، این تنظیمات باید با توجه به اصول شرعی و اخلاقی انجام شود.	
نوسانات اقتصادی	در اقتصاد متعارف، نوسانات اقتصادی به‌عنوان بخشی از چرخه‌های اقتصادی در نظر گرفته می‌شود، در حالی که در اقتصاد اسلامی، این نوسانات باید با توجه به اصول عدالت و اخلاق مدیریت شوند.	

در بررسی وجوه اشتراک و افتراق پول از دیدگاه های اقتصاد متعارف و اسلامی، می توان به نکات جالبی دست یافت که نشان دهنده تفاوت های بنیادین و همچنین شباهت های قابل توجه در این دو نظام مالی است.

در ابتدا، نقاط اشتراک این دو دیدگاه شامل مولفه هایی مانند "تعریف و ماهیت پول"، "پول به عنوان وسیله مبادله"، "پول به عنوان واحد حساب" و "پول به عنوان ذخیره ارزش" است. این موارد نشان می دهند که هر دو نظام به کارکردهای اصلی پول به عنوان یک ابزار اقتصادی تأکید دارند. همچنین، مولفه هایی مانند "عرضه و تقاضا" و "نظام بانکی" نیز در هر دو دیدگاه مورد توجه قرار گرفته اند، که این نشان دهنده اهمیت این عوامل در شکل گیری و مدیریت پول در هر دو نظام است.

با این حال، در نقاط افتراق، تفاوت های اساسی بین این دو دیدگاه نمایان می شود. برای مثال، در اقتصاد اسلامی، "پشتوانه پول" و "ممنوعیت ربا" "عدالت اجتماعی و توزیع ثروت" و "نقش زکات" نشان دهنده توجه به ابعاد اجتماعی و اخلاقی در نظام مالی اسلامی است. در مقابل، اقتصاد متعارف بیشتر بر روی "سیاست های انبساطی و انقباضی"، "نظارت بر سیستم بانکی" و "تأثیر بر انتظارات اقتصادی" تمرکز دارد.

• مؤلفه های تطبیقی نظریه های بهره

به طور کلی، نظریه های بهره در اقتصاد متعارف و اسلامی به وضوح نشان دهنده تفاوت های بنیادین در اصول اخلاقی و اقتصادی این دو نظام هستند. در حالی که اقتصاد متعارف بهره را به عنوان یک ابزار ضروری برای رشد اقتصادی می بیند، اقتصاد اسلامی بر روی عدالت اجتماعی و اخلاقی بودن تأکید دارد و بهره را به عنوان مانعی برای تحقق این اهداف می شناسد. این تفاوت ها نه تنها بر روی سیاست های مالی و اقتصادی تأثیرگذار هستند، بلکه بر روی رفتارهای اقتصادی و اجتماعی نیز تأثیر می گذارند. در ادامه به بررسی نظرات خبرگان در این خصوص پرداخته می شود.

جدول ۴: مؤلفه های دیدگاه اقتصاد اسلامی درباره بهره

	Segments	Percentage
اصول اخلاقی، عدالت اجتماعی و توسعه پایدار	۱۰	۲۶/۳۲
بهره (ربا) به شدت ممنوع	۹	۲۳/۶۸
تقسیم ریسک	۶	۱۵/۷۹
مدل های مالی دیگری مانند مشارکت، مضاربه و مزارعه	۵	۱۳/۱۶
توجه به عادلانه ثروت و کاهش فقر	۲	۵/۲۶
تأکید بر سرمایه گذاری در پروژه های مفید و مشروع	۲	۵/۲۶
عمل غیرشرعی و ناعادلانه	۲	۵/۲۶
تأثیر نرخ بهره بر رفتار اقتصادی	۱	۲/۶۳
پول نه به عنوان ابزاری برای کسب سود بدون زحمت	۱	۲/۶۳
TOTAL	۳۸	۱۰۰

اصول اخلاقی، عدالت اجتماعی و توسعه پایدار با ۲۶.۳۲ درصد، نشان دهنده اهمیت بالای اصول اخلاقی در نظام اقتصادی اسلامی است.

بهره (ربا) به شدت ممنوع، با ۲۳.۶۸ درصد، نشان دهنده موضع قاطع اقتصاد اسلامی در برابر ربا است.

تقسیم ریسک با ۱۵.۷۹ درصد، به عنوان یک اصل کلیدی در تأمین مالی اسلامی مطرح است.

مدل های مالی دیگری مانند مشارکت، مضاربه و مزارعه با ۱۳.۱۶ درصد، نشان دهنده تنوع مدل های مالی در اقتصاد اسلامی است. توجه به عادلانه ثروت و کاهش فقر با ۵.۲۶ درصد، نشان دهنده اهمیت توجه به توزیع عادلانه ثروت و تلاش برای کاهش فقر در جامعه است.

تأکید بر سرمایه‌گذاری در پروژه‌های مفید و مشروع نیز با ۵.۲۶ درصد، به اهمیت سرمایه‌گذاری در پروژه‌هایی که به نفع جامعه و اقتصاد هستند، اشاره دارد

عمل غیرشرعی و ناعادلانه با ۵.۲۶ درصد، به تأکید بر عدم پذیرش فعالیت‌های اقتصادی غیرشرعی و ناعادلانه اشاره دارد. تأثیر نرخ بهره بر رفتار اقتصادی و پول نه به‌عنوان ابزاری برای کسب سود بدون زحمت با ۲.۶۳ درصد، نشان‌دهنده تأکید بر تأثیر منفی نرخ بهره بر رفتار اقتصادی و نقدی بر استفاده از پول به‌عنوان ابزاری برای کسب سود بدون زحمت است. به طور کلی، این تحلیل نشان می‌دهد که نظام اقتصادی اسلامی با تأکید بر اصول اخلاقی، عدالت اجتماعی و توسعه پایدار، به دنبال ایجاد یک جامعه عادلانه و پایدار است. ممنوعیت ربا و تأکید بر مدل‌های مالی مشارکتی، به‌عنوان ویژگی‌های کلیدی این نظام، نشان‌دهنده تلاش برای کاهش نابرابری و ایجاد روابط اقتصادی شفاف و عادلانه است.

-بهره از منظر اقتصاد متعارف

جدول ۵: مؤلفه‌های دیدگاه اقتصاد متعارف درباره بهره

	Segments	Percentage
تحریک سرمایه‌گذاری	۸	۱۸/۶۰
بهره به‌عنوان هزینه استفاده از پول	۵	۱۱/۶۳
توزیع ناعادلانه ثروت	۴	۹/۳۰
پاداش برای سرمایه‌گذاری	۳	۶/۹۸
توزیع منابع مالی	۳	۶/۹۸
مدیریت سیاست‌های پولی	۳	۶/۹۸
نرخ بهره می‌تواند به صورت ثابت یا متغیر تعیین شود	۳	۶/۹۸
ریسک‌های مالی	۲	۴/۶۵
مدیریت تورم	۲	۴/۶۵
وام‌دهنده از طریق نرخ بهره از این ریسک‌ها محافظت می‌کند	۲	۴/۶۵
م بر اساس عرضه و تقاضا در بازارها شکل می‌گیرد	۲	۴/۶۵
اصول سود و بهره‌وری	۲	۴/۶۵
تأثیر نرخ بهره بر مصرف	۱	۲/۳۳
نرخ بهره می‌تواند به‌عنوان یک محرک برای سرمایه‌گذاری	۱	۲/۳۳
مدیریت سیاست‌های پولی	۱	۲/۳۳
نرخ بهره به‌عنوان یک ابزار کلیدی برای کنترل عرضه و تقاضا در بازارها	۱	۲/۳۳
TOTAL	۴۳	۱۰۰

تحریک سرمایه‌گذاری با ۱۸.۶۰ درصد، این مؤلفه نشان‌دهنده نقش کلیدی بهره در تحریک سرمایه‌گذاری است. بهره به‌عنوان هزینه استفاده از پول این مؤلفه با ۱۱.۶۳ درصد، به تعریف بهره به‌عنوان هزینه‌ای برای استفاده از پول اشاره دارد. توزیع ناعادلانه ثروت با ۹.۳۰ درصد، این مؤلفه به نقدهای موجود بر روی نظام بهره‌گیری از نرخ بهره اشاره دارد. پاداش برای سرمایه‌گذاری با ۶.۹۸ درصد، به مفهوم پاداش برای سرمایه‌گذاری اشاره دارد. مدیریت سیاست‌های پولی با ۶.۹۸ درصد، این مؤلفه نشان‌دهنده اهمیت نرخ بهره در مدیریت سیاست‌های پولی است.

ریسک‌های مالی و محافظت از آن‌ها با ۴.۶۵ درصد، این مولفه‌ها نشان‌دهنده این است که وام‌دهندگان از طریق تعیین نرخ بهره، ریسک‌های مرتبط با وام‌دهی را مدیریت می‌کنند. به طور کلی، تحلیل مولفه‌های بهره از منظر اقتصاد متعارف نشان‌دهنده نقش کلیدی این مفهوم در تحریک سرمایه‌گذاری، مدیریت سیاست‌های پولی و توزیع منابع مالی است. با این حال، نقدهایی نیز در مورد ناعادلانه بودن توزیع ثروت و تأثیرات منفی آن بر روی جامعه وجود دارد. این تحلیل به وضوح نشان می‌دهد که نرخ بهره نه تنها به‌عنوان یک ابزار اقتصادی، بلکه به‌عنوان یک عامل اجتماعی و اخلاقی نیز باید مورد توجه قرار گیرد.

• مقایسه تطبیقی نظریه‌های پول از دیدگاه اقتصاد متعارف و اقتصاد اسلامی

مقایسه تطبیقی نظریه‌های پول و اقتصاد اسلامی با توجه به نتایج ارائه‌شده، به وضوح تفاوت‌های بنیادین و شباهت‌های این دو نظام اقتصادی را نشان می‌دهد. در اقتصاد متعارف، پول به‌عنوان یک ابزار مبادله، معیار سنجش و ذخیره ارزش تعریف می‌شود. در مقابل، در اقتصاد اسلامی، پول به‌عنوان وسیله‌ای برای تحقق عدالت اجتماعی و توزیع ثروت در نظر گرفته می‌شود. ربا یکی از مولفه‌های کلیدی در اقتصاد اسلامی است که به شدت ممنوع است. در حالی که در اقتصاد متعارف، نرخ بهره به‌عنوان یک ابزار ضروری برای تحریک سرمایه‌گذاری و مدیریت سیاست‌های پولی در نظر گرفته می‌شود. این تضاد نشان‌دهنده تفاوت‌های اساسی در اصول اخلاقی و اقتصادی این دو نظام است.

عدالت اجتماعی و توزیع ثروت در هر دو نظام اقتصادی مورد توجه قرار دارد. در اقتصاد اسلامی، عدالت اجتماعی به‌عنوان یک اصل بنیادین در توزیع منابع و ثروت مطرح است. در اقتصاد متعارف نیز، توزیع ناعادلانه ثروت به‌عنوان یک چالش مطرح است، اما راه‌حل‌های آن بیشتر بر اساس سیاست‌های اقتصادی و مالی استوار است.

توسعه پایدار در هر دو نظام اقتصادی مورد تأکید قرار دارد. در اقتصاد اسلامی، توسعه پایدار به معنای رشد اقتصادی همراه با حفظ منابع طبیعی و توجه به نیازهای اجتماعی است. در حالی که در اقتصاد متعارف، توسعه پایدار بیشتر به‌عنوان یک هدف اقتصادی مطرح است که می‌تواند از طریق سیاست‌های پولی و مالی تحقق یابد. تأثیر پول بر رفتار اقتصادی نیز در هر دو نظام مورد توجه قرار دارد، اما در اقتصاد اسلامی، این تأثیر باید به گونه‌ای باشد که به نفع جامعه و عدالت اجتماعی باشد.

سیاست‌های پولی در هر دو نظام اقتصادی نقش مهمی ایفا می‌کند. در اقتصاد متعارف، بانک‌های مرکزی از سیاست‌های انبساطی و انقباضی برای کنترل تورم و مدیریت عرضه و تقاضا استفاده می‌کنند. در اقتصاد اسلامی، سیاست‌های پولی باید با اصول اخلاقی و عدالت اجتماعی هماهنگ باشد و از فعالیت‌های غیرشرعی جلوگیری کند. به طور کلی، مقایسه تطبیقی نظریه‌های پول و اقتصاد اسلامی نشان‌دهنده تفاوت‌های بنیادین در اصول اخلاقی، اهداف اقتصادی و رویکردهای سیاست‌گذاری است. در حالی که اقتصاد متعارف بر اساس اصول اقتصادی و مالی عمل می‌کند، اقتصاد اسلامی بر روی عدالت اجتماعی، توزیع عادلانه ثروت و پیشگیری از ربا تأکید دارد. این تفاوت‌ها نه تنها بر روی سیاست‌های اقتصادی تأثیر می‌گذارد، بلکه بر روی رفتارهای اجتماعی و اقتصادی نیز تأثیرگذار است.

جدول ۶: انطباق مؤلفه‌های مقایسه تطبیقی با نظریه‌های پول

ردیف	مؤلفه	مبنای نظری پول
۱	تعریف و ماهیت پول	پول به‌عنوان یک ابزار اقتصادی، وسیله‌ای است که برای تسهیل مبادلات، اندازه‌گیری ارزش و ذخیره ثروت استفاده می‌شود. نظریه مقداری پول بر این اساس تأکید دارد که مقدار پول در گردش در یک اقتصاد می‌تواند تأثیر مستقیمی بر سطح قیمت‌ها و فعالیت‌های اقتصادی داشته باشد. این نظریه به بررسی چگونگی تأثیر پول بر اقتصاد و نحوه عملکرد آن در بازارها می‌پردازد.
۲	پول به‌عنوان وسیله مبادله	پول به‌عنوان وسیله مبادله، امکان انجام معاملات را تسهیل می‌کند. نظریه تقاضای پول کینز به این نکته اشاره دارد که افراد به دلیل نیاز به انجام معاملات، مقداری از دارایی‌های خود را به صورت پول نگه می‌دارند. این نظریه تأکید می‌کند که تقاضای پول به سطح درآمد و نرخ بهره وابسته است و افراد برای انجام معاملات روزمره به پول نیاز دارند.
۳	پول به‌عنوان واحد حساب	پول به‌عنوان واحد حساب، امکان اندازه‌گیری و مقایسه ارزش کالاها و خدمات را فراهم می‌کند. نظریه تقاضای معاملاتی بامول-توبین به این نکته اشاره دارد که افراد به دلیل هزینه‌های مرتبط با تبدیل دارایی‌ها به پول، مقداری از دارایی‌های خود را به صورت پول نگه می‌دارند تا بتوانند به راحتی ارزش کالاها و خدمات را محاسبه کنند.

۴	پول به عنوان ذخیره ارزش	پول به عنوان ذخیره ارزش، به افراد این امکان را می‌دهد که قدرت خرید خود را در زمان‌های مختلف حفظ کنند. نظریه تقاضای پول فریدمن بر این باور است که تقاضای پول نه تنها به نیازهای معاملاتی بلکه به نیازهای ذخیره‌ای و سفته‌بازی نیز بستگی دارد. این نظریه تأکید می‌کند که افراد در انتخاب بین نگهداری پول و سرمایه‌گذاری در دارایی‌های دیگر به عوامل اقتصادی و انتظارات خود توجه می‌کنند.
۵	عرضه و تقاضا	عرضه و تقاضا در بازار پول به تعیین نرخ بهره و سطح قیمت‌ها کمک می‌کند. نظریه مقداری پول به رابطه بین عرضه پول و سطح قیمت‌ها می‌پردازد و بیان می‌کند که افزایش در مقدار پول در گردش می‌تواند منجر به افزایش سطح قیمت‌ها شود. این نظریه به تحلیل چگونگی تأثیر عرضه و تقاضا بر اقتصاد می‌پردازد.
۶	نظام بانکی	نظام بانکی به عنوان واسطه‌ای برای تسهیل مبادلات و تأمین مالی فعالیت‌های اقتصادی عمل می‌کند. نظریه تقاضای سفته‌بازی توبین به بررسی نقش بانک‌ها در تأمین مالی و مدیریت ریسک می‌پردازد. این نظریه تأکید می‌کند که افراد در انتخاب بین نگهداری پول و سرمایه‌گذاری در دارایی‌های دیگر، به نوسانات بازار و سیاست‌های بانکی توجه دارند.
۷	پشتوانه پول	پشتوانه پول به اعتبار و اعتماد به پول در یک اقتصاد اشاره دارد. نظریه تقاضای پول کینز به این نکته اشاره دارد که تقاضای پول تحت تأثیر انتظارات اقتصادی و اعتماد به نظام مالی قرار دارد. اگر افراد به پشتوانه پول اعتماد نداشته باشند، ممکن است تمایل کمتری به نگهداری پول داشته باشند.
۸	ممنوعیت ربا	ممنوعیت ربا در اقتصاد اسلامی به این معناست که دریافت بهره بر روی وام‌ها مجاز نیست. این موضوع با نظریه‌های پولی مختلفی مانند نظریه مقداری پول و نظریه تقاضای پول کینز مرتبط است، زیرا این نظریه‌ها به تأثیرات نرخ بهره بر تقاضای پول و فعالیت‌های اقتصادی می‌پردازند و در نظام‌های اسلامی، این نرخ بهره وجود ندارد.
۹	عدالت اجتماعی و توزیع ثروت	عدالت اجتماعی و توزیع ثروت در اقتصاد اسلامی به تأکید بر توزیع عادلانه منابع و فرصت‌ها اشاره دارد. نظریه تقاضای پول فریدمن می‌تواند به تحلیل تأثیرات نابرابری‌های اقتصادی بر تقاضای پول و رفتار اقتصادی افراد کمک کند. این نظریه به بررسی این موضوع می‌پردازد که چگونه توزیع نابرابر ثروت می‌تواند بر تقاضای پول و سرمایه‌گذاری تأثیر بگذارد.
۱۰	سرمایه‌گذاری و فعالیت‌های اقتصادی	سرمایه‌گذاری و فعالیت‌های اقتصادی به رشد و توسعه اقتصادی کمک می‌کند. نظریه تقاضای سفته‌بازی توبین به بررسی نقش سرمایه‌گذاری در انتخاب بین نگهداری پول و سرمایه‌گذاری در دارایی‌های دیگر می‌پردازد. این نظریه تأکید می‌کند که نوسانات بازار و نرخ بهره می‌تواند بر تصمیمات سرمایه‌گذاری تأثیر بگذارد.
۱۱	نقش زکات	زکات به عنوان یک ابزار توزیع ثروت در اقتصاد اسلامی عمل می‌کند و می‌تواند به کاهش نابرابری‌های اقتصادی کمک کند. این موضوع با نظریه تقاضای پول کینز مرتبط است، زیرا این نظریه به تأثیرات اجتماعی و اقتصادی سیاست‌های مالی و پولی بر تقاضای پول و رفتار اقتصادی افراد می‌پردازد.
۱۲	پول و عدالت اجتماعی	پول و عدالت اجتماعی به تأثیرات اقتصادی و اجتماعی پول بر توزیع ثروت و فرصت‌ها اشاره دارد. نظریه تقاضای پول فریدمن می‌تواند به تحلیل تأثیرات نابرابری‌های اقتصادی بر تقاضای پول و رفتار اقتصادی افراد کمک کند و نشان دهد که چگونه سیاست‌های پولی می‌تواند به تحقق عدالت اجتماعی کمک کند.
۱۳	پول و سیاست‌های پولی	پول و سیاست‌های پولی به تأثیرات سیاست‌های پولی بر عرضه و تقاضای پول اشاره دارد. نظریه مقداری پول به بررسی چگونگی تأثیر سیاست‌های پولی بر سطح قیمت‌ها و فعالیت‌های اقتصادی می‌پردازد و می‌تواند به تصمیم‌گیری‌های اقتصادی کمک کند.
۱۴	سیاست‌های انبساطی و انقباضی	سیاست‌های انبساطی و انقباضی به تغییرات در عرضه پول و نرخ بهره اشاره دارد. نظریه تقاضای پول کینز به این نکته اشاره دارد که در زمان‌های رکود اقتصادی، سیاست‌های انبساطی می‌تواند به افزایش تقاضای پول و تحریک فعالیت‌های اقتصادی کمک کند.
۱۵	نظارت بر سیستم بانکی	نظارت بر سیستم بانکی به حفظ ثبات مالی و جلوگیری از بحران‌های اقتصادی کمک می‌کند. نظریه تقاضای سفته‌بازی توبین به بررسی نقش بانک‌ها در تأمین مالی و مدیریت ریسک می‌پردازد و تأکید می‌کند که نظارت مؤثر می‌تواند به کاهش نوسانات اقتصادی کمک کند.
۱۶	تأثیر بر انتظارات اقتصادی	تأثیر بر انتظارات اقتصادی به نقش انتظارات در تصمیم‌گیری‌های اقتصادی اشاره دارد. نظریه تقاضای پول فریدمن به این نکته اشاره دارد که انتظارات تورمی می‌تواند بر تقاضای پول و رفتار اقتصادی افراد تأثیر بگذارد و نشان دهد که چگونه انتظارات می‌تواند بر سیاست‌های پولی تأثیر بگذارد.
۱۷	توسعه پایدار	توسعه پایدار به رشد اقتصادی همراه با حفظ منابع طبیعی و عدالت اجتماعی اشاره دارد. نظریه مقداری پول می‌تواند به تحلیل چگونگی تأثیرات پول بر توسعه پایدار و سیاست‌های اقتصادی کمک کند و نشان دهد که چگونه سیاست‌های پولی می‌تواند به تحقق اهداف توسعه پایدار کمک کند.

نظریه کمبود پول به این نکته اشاره دارد که در شرایطی که مقدار پول در گردش کم باشد، ممکن است تقاضای پول افزایش یابد. نظریه تقاضای پول کینز به این موضوع می‌پردازد که در زمان‌های رکود اقتصادی، تقاضای پول ممکن است به دلیل عدم قطعیت افزایش یابد و افراد تمایل داشته باشند پول بیشتری نگه دارند.	نظریه کمبود پول و نظریه تقاضای پول	۱۸
ممنوعیت فعالیت‌های غیرشرعی به تاکید بر رعایت اصول اخلاقی و اجتماعی در فعالیت‌های اقتصادی اشاره دارد. این موضوع با نظریه‌های پولی مختلفی مانند نظریه مقداری پول و نظریه تقاضای پول کینز مرتبط است، زیرا این نظریه‌ها به تأثیرات نرخ بهره و فعالیت‌های اقتصادی بر تقاضای پول و رفتار اقتصادی می‌پردازند.	ممنوعیت فعالیت‌های غیرشرعی	۱۹
پذیرش عمومی به اعتماد به پول و نظام مالی اشاره دارد. نظریه تقاضای پول کینز به این نکته اشاره دارد که اگر افراد به پول اعتماد نداشته باشند، ممکن است تمایل کمتری به نگهداری پول داشته باشند و این موضوع می‌تواند بر تقاضای پول و فعالیت‌های اقتصادی تأثیر بگذارد.	پذیرش عمومی	۲۰
کنترل تورم به سیاست‌های پولی و مالی اشاره دارد که برای جلوگیری از افزایش بی‌رویه قیمت‌ها به کار می‌روند. نظریه مقداری پول به بررسی چگونگی تأثیر عرضه پول بر سطح قیمت‌ها می‌پردازد و می‌تواند به تصمیم‌گیری‌های اقتصادی در زمینه کنترل تورم کمک کند.	کنترل تورم	۲۱
تأثیر بر بازار کار به ارتباط بین سیاست‌های پولی و وضعیت بازار کار اشاره دارد. نظریه تقاضای پول کینز به این نکته اشاره دارد که در زمان‌های رکود اقتصادی، سیاست‌های انبساطی می‌تواند به افزایش تقاضای پول و بهبود وضعیت بازار کار کمک کند.	تأثیر بر بازار کار	۲۲
تنظیمات بانک مرکزی به سیاست‌های پولی و نظارتی اشاره دارد که برای حفظ ثبات مالی و کنترل تورم به کار می‌روند. نظریه تقاضای سفته‌بازی توپین به بررسی نقش بانک‌ها در تأمین مالی و مدیریت ریسک می‌پردازد و تأکید می‌کند که تنظیمات مؤثر می‌تواند به کاهش نوسانات اقتصادی کمک کند.	تنظیمات بانک مرکزی	۲۳
نوسانات اقتصادی به تغییرات در فعالیت‌های اقتصادی و بازارها اشاره دارد. نظریه تقاضای پول فریدمن به این نکته اشاره دارد که نوسانات اقتصادی می‌تواند بر تقاضای پول و رفتار اقتصادی افراد تأثیر بگذارد و نشان دهد که چگونه سیاست‌های پولی می‌تواند به کاهش نوسانات اقتصادی کمک کند.	نوسانات اقتصادی	۲۴

• مقایسه تطبیقی نظریه‌های بهره از دیدگاه اقتصاد متعارف و اقتصاد اسلامی

مقایسه تطبیقی نظریه‌های بهره در اقتصاد متعارف و اقتصاد اسلامی نشان‌دهنده تفاوت‌های عمیق در اصول، اهداف و رویکردهای این دو نظام اقتصادی است.

در اقتصاد اسلامی، اصول اخلاقی، عدالت اجتماعی و توسعه پایدار به‌عنوان پایه‌های اصلی نظام مالی مطرح هستند. در مقابل، در اقتصاد متعارف، توزیع ناعادلانه ثروت به‌عنوان یک چالش شناخته می‌شود. در این نظام، تمرکز بر روی کارایی اقتصادی و رشد مالی است، که ممکن است به نابرابری‌های اجتماعی منجر شود. این تضاد نشان‌دهنده اولویت‌های متفاوت در این دو نظام است. بهره (ربا) در اقتصاد اسلامی به شدت ممنوع است و به‌عنوان یک عمل غیر اخلاقی و ناعادلانه شناخته می‌شود. در این نظام، تأکید بر مدل‌های مالی مشارکتی مانند مضاربه و مزارعه وجود دارد که به جای بهره، بر تقسیم ریسک و سود تأکید می‌کند. در مقابل، در اقتصاد متعارف، نرخ بهره به‌عنوان هزینه استفاده از پول و پاداش برای سرمایه‌گذاری تعریف می‌شود. این رویکرد نشان‌دهنده پذیرش بهره به‌عنوان یک ابزار ضروری برای تحریک سرمایه‌گذاری و مدیریت سیاست‌های پولی است.

تقسیم ریسک در اقتصاد اسلامی به‌عنوان یک اصل کلیدی مطرح است که در آن هر دو طرف در یک معامله باید در سود و زیان شریک باشند. این رویکرد بیشتر بر روی تأمین امنیت مالی و کاهش خطرات اقتصادی تمرکز دارد. تأثیر نرخ بهره بر رفتار اقتصادی در اقتصاد اسلامی مورد بررسی قرار می‌گیرد، در حالی که در اقتصاد متعارف، نرخ بهره به‌عنوان یک محرک برای سرمایه‌گذاری و ابزاری برای کنترل عرضه و تقاضا شناخته می‌شود. این تفاوت نشان‌دهنده رویکردهای متفاوت در نحوه تأثیرگذاری بر رفتار اقتصادی و تصمیم‌گیری‌های مالی است.

در اقتصاد اسلامی، تأکید بر سرمایه‌گذاری در پروژه‌های مفید و مشروع وجود دارد که نشان‌دهنده توجه به تأثیرات اجتماعی و اقتصادی سرمایه‌گذاری‌ها است. در مقابل، در اقتصاد متعارف، تحریک سرمایه‌گذاری به‌عنوان یک هدف کلیدی مطرح است، که بیشتر بر روی رشد اقتصادی و افزایش تولید تمرکز دارد.

در مجموع، مقایسه تطبیقی نظریه‌های بهره در اقتصاد متعارف و اقتصاد اسلامی نشان می‌دهد که اقتصاد متعارف بر اساس کارایی و رشد اقتصادی و اقتصاد اسلامی بر روی عدالت اجتماعی، توزیع عادلانه ثروت و پیشگیری از ربا تأکید دارد. این تفاوت‌ها نه تنها

بر روی سیاست‌های اقتصادی تأثیر می‌گذارد، بلکه بر روی رفتارهای اجتماعی و اقتصادی نیز تأثیرگذار است. نظریه‌های بهره به شرح جدول ذیل است:

جدول ۷: نظریه‌های بهره

ردیف	عنوان نظریه	توضیحات
۱	نظریه نرخ بهره کلاسیک	اقتصاددانان کلاسیک بر این باورند که نرخ بهره از طریق عرضه و تقاضا برای پس‌انداز تعیین می‌شود. در این نظریه، تقاضا برای سرمایه‌گذاری به صورت معکوس با نرخ بهره مرتبط است؛ به این معنا که با افزایش نرخ بهره، تقاضا برای سرمایه‌گذاری کاهش می‌یابد و بالعکس. همچنین، پس‌انداز به صورت مستقیم با نرخ بهره مرتبط است، به طوری که با افزایش نرخ بهره، حجم پس‌انداز افزایش می‌یابد. در نهایت، نرخ بهره در وضعیتی متعادل خواهد بود که عرضه پس‌انداز با تقاضای سرمایه‌گذاری برابر شود و درآمد ملی در سطح اشتغال کامل ثابت فرض می‌شود.
۲	نظریه نرخ بهره ویکسل	ویکسل به تفاوت میان نرخ بهره طبیعی و نرخ بهره بازاری اشاره می‌کند و معتقد است که عدم تعادل میان این دو نرخ می‌تواند به دیگر بازارها سرایت کند. اگر نرخ بهره جاری پایین‌تر از نرخ طبیعی باشد، کارفرمایان به استقراض و سرمایه‌گذاری روی می‌آورند و این امر می‌تواند منجر به رونق اقتصادی شود. اما اگر نرخ بهره جاری بالاتر از نرخ طبیعی باشد، سرمایه‌گذاری کاهش یافته و اقتصاد به رکود می‌رسد.
۳	نظریه نرخ بهره پولی	گونار میردال با تبدیل نرخ بهره طبیعی و ویکسل به نرخ بهره پولی، نشان می‌دهد که نرخ بهره درازمدت به عوامل پولی و نرخ بهره بازدهی سرمایه بستگی دارد. او بر این باور است که سرمایه‌گذاران نرخ پولی سرمایه‌های خود را با نرخ بازدهی سرمایه‌گذاری‌ها مقایسه می‌کنند و بر اساس این مقایسه تصمیم به سرمایه‌گذاری می‌گیرند.
۴	نظریه دام نقدینگی	جان مینارد کینز بر این باور است که سطوح سرمایه‌گذاری تابع نرخ بهره نیست، بلکه ناشی از ضریب تمایل به سرمایه‌گذاری است. او معتقد است که کمبود فرصت‌های سرمایه‌گذاری به دلیل تراکم سرمایه‌ها در کشورهای سرمایه‌داری وجود دارد و دولت باید با دخالت مستقیم خود در فعالیت‌ها، کمبود سرمایه‌گذاری‌های بخش خصوصی را جبران کند. کینز نرخ بهره را به عنوان بهای چشم‌پوشی از نقدینگی پول تعریف می‌کند و معتقد است که تعیین آن در نقطه تقاطع عرضه و تقاضای پولی انجام می‌شود.
۵	نظریه عدم امکان بررسی مستقل نرخ بهره	جون رابینسون تأکید می‌کند که سرمایه را نمی‌توان به صورت مستقل از نرخ بهره اندازه‌گیری کرد و نرخ بهره نیز تنها به بهره‌وری نهایی سرمایه وابسته نیست. او بر این باور است که نرخ بهره تحت تأثیر عوامل مختلف اقتصادی قرار دارد و نمی‌توان آن را به طور مستقل تحلیل کرد.
۶	نظریه نرخ بهره صوری	هنری تورنتون میان نرخ بهره واقعی و صوری تفاوت قائل می‌شود و بیان می‌کند که افزایش نرخ بهره به دلیل تورم می‌تواند منجر به کاهش بازده واقعی شود. به عنوان مثال، اگر نرخ بهره ۱۰ درصد باشد و قیمت‌ها ۵ درصد افزایش یابند، بازده واقعی تنها ۵ درصد خواهد بود. پس تورم می‌تواند تأثیر قابل توجهی بر نرخ بهره و بازده واقعی داشته باشد.

نتیجه گیری و پیشنهادها

مقایسه تطبیقی نظریه‌های پول و بهره از دیدگاه اقتصاد متعارف و اسلامی، به وضوح تفاوت‌های بنیادین و شباهت‌های این دو نظام اقتصادی را نمایان می‌سازد. این مقایسه نه تنها به درک عمیق‌تری از اصول اقتصادی کمک می‌کند، بلکه این امکان را می‌دهد که تأثیرات اجتماعی و اخلاقی این نظریه‌ها نیز بررسی شود.

در اقتصاد متعارف، پول به عنوان ابزاری برای تسهیل مبادلات و ارزیابی ارزش کالاها و خدمات تعریف می‌شود. این تعریف شامل سه کارکرد اصلی پول است: وسیله‌ای برای مبادله، معیار سنجش و ذخیره ارزش. به عبارت دیگر، پول به عنوان یک واسطه در معاملات اقتصادی عمل می‌کند و به افراد این امکان را می‌دهد که کالاها و خدمات را به راحتی مبادله کنند. همچنین، پول به عنوان معیاری برای سنجش ارزش کالاها و خدمات عمل می‌کند و به افراد کمک می‌کند تا تصمیمات اقتصادی بهتری بگیرند. در مقابل، در اقتصاد اسلامی، پول به عنوان وسیله‌ای برای تحقق عدالت اجتماعی و توزیع عادلانه ثروت در نظر گرفته می‌شود. این دیدگاه تأکید دارد که پول باید به گونه‌ای مدیریت شود که به نفع جامعه باشد و از ایجاد نابرابری جلوگیری کند. در این نظام، پول به عنوان ابزاری برای تحقق اهداف اجتماعی و اقتصادی مورد استفاده قرار می‌گیرد و تأکید بر این است که ثروت باید به طور عادلانه در جامعه توزیع شود.

مفهوم ربا در اقتصاد اسلامی به شدت ممنوع است و به عنوان یک عمل غیر اخلاقی و ناعادلانه شناخته می‌شود. ربا به معنای دریافت بهره از وام‌ها و قرض‌ها است که به نابرابری و استثمار منجر می‌شود. در این نظام، تأکید بر مدل‌های مالی مشارکتی مانند

مضاربه و مزارعه وجود دارد که به جای بهره، بر تقسیم ریسک و سود تأکید می‌کند. این رویکرد به ایجاد اعتماد و شفافیت در معاملات کمک می‌کند و به نفع جامعه عمل می‌کند.

در حالی که در اقتصاد متعارف، نرخ بهره به‌عنوان ابزاری ضروری برای تحریک سرمایه‌گذاری و مدیریت سیاست‌های پولی مورد استفاده قرار می‌گیرد. نرخ بهره به‌عنوان هزینه استفاده از پول و پاداش برای سرمایه‌گذاری شناخته می‌شود و به‌عنوان ابزاری برای کنترل عرضه و تقاضا در بازارها عمل می‌کند. این تضاد نه تنها به تفاوت‌های اصول اخلاقی و اقتصادی اشاره دارد، بلکه به چالش‌های اجتماعی و اقتصادی نیز دامن می‌زند.

عدالت اجتماعی و توزیع ثروت، به‌عنوان مولفه‌های کلیدی در هر دو نظام، به وضوح نشان‌دهنده اهمیت این موضوعات در ساختارهای اقتصادی است. در اقتصاد اسلامی، تأکید بر توزیع عادلانه ثروت و کاهش نابرابری‌های اجتماعی وجود دارد. این نظام بر این باور است که ثروت باید به گونه‌ای توزیع شود که به نیازهای جامعه پاسخ دهد و از ایجاد شکاف‌های اجتماعی جلوگیری کند. به همین دلیل، در اقتصاد اسلامی، زکات و صدقه به‌عنوان ابزارهایی برای توزیع ثروت و کمک به نیازمندان مورد تأکید قرار می‌گیرد.

در اقتصاد متعارف، توزیع ناعادلانه ثروت به‌عنوان یک چالش مطرح است که نیاز به راه‌حل‌های اقتصادی و مالی دارد. در این نظام، سیاست‌های مالی و اقتصادی به منظور کاهش نابرابری و افزایش رفاه اجتماعی طراحی می‌شوند، اما ممکن است به دلیل تمرکز بر کارایی اقتصادی، نابرابری‌های اجتماعی همچنان ادامه یابد.

توسعه پایدار نیز در هر دو نظام مورد توجه قرار دارد، اما در اقتصاد اسلامی، این مفهوم به معنای رشد اقتصادی همراه با حفظ منابع طبیعی و توجه به نیازهای اجتماعی است. در این نظام، تأکید بر این است که توسعه باید به گونه‌ای باشد که به محیط زیست آسیب نرساند و نیازهای نسل‌های آینده را نیز در نظر بگیرد. به همین دلیل، سرمایه‌گذاری در پروژه‌های پایدار و مفید اجتماعی از اهمیت بالایی برخوردار است.

در مقابل، در اقتصاد متعارف، توسعه پایدار بیشتر به‌عنوان هدفی اقتصادی مطرح می‌شود که می‌تواند از طریق سیاست‌های پولی و مالی تحقق یابد. در این نظام، رشد اقتصادی به‌عنوان هدف اصلی در نظر گرفته می‌شود و ممکن است توجه کمتری به تأثیرات اجتماعی و محیط زیستی داشته باشد.

تأثیرات نرخ بهره بر رفتار اقتصادی در هر دو نظام به گونه‌ای متفاوت مورد بررسی قرار می‌گیرد. در اقتصاد اسلامی، این تأثیر باید به نفع جامعه و عدالت اجتماعی باشد. به عبارت دیگر، سیاست‌های مالی و پولی باید به گونه‌ای طراحی شوند که به کاهش نابرابری و افزایش رفاه اجتماعی کمک کنند. در این نظام، تأکید بر سرمایه‌گذاری در پروژه‌های مفید و مشروع وجود دارد که به نفع جامعه و محیط زیست باشد.

در حالی که در اقتصاد متعارف، نرخ بهره به‌عنوان محرکی برای سرمایه‌گذاری و ابزاری برای کنترل عرضه و تقاضا در بازارها شناخته می‌شود. این رویکرد بیشتر بر روی کارایی اقتصادی و رشد مالی تمرکز دارد و ممکن است به نابرابری‌های اجتماعی منجر شود.

سیاست‌های پولی با اهمیت در هر دو نظام اقتصادی نقش مهمی ایفا می‌کند. در اقتصاد متعارف، بانک‌های مرکزی از سیاست‌های انبساطی و انقباضی برای کنترل تورم و مدیریت عرضه و تقاضا استفاده می‌کنند. این سیاست‌ها به منظور حفظ ثبات اقتصادی و افزایش رشد اقتصادی طراحی می‌شوند.

در اقتصاد اسلامی، سیاست‌های پولی باید با اصول اخلاقی و عدالت اجتماعی هماهنگ باشد و از فعالیت‌های غیرشرعی جلوگیری کند. این نظام تأکید دارد که سیاست‌های پولی باید به گونه‌ای طراحی شوند که به نفع جامعه و کاهش نابرابری‌های اجتماعی باشد.

به طور کلی، این مقایسه تطبیقی نشان‌دهنده تفاوت‌های عمیق در اصول، اهداف و رویکردهای سیاست‌گذاری در دو نظام اقتصادی است. در حالی که اقتصاد متعارف بر اساس کارایی و رشد اقتصادی عمل می‌کند، اقتصاد اسلامی بر روی عدالت اجتماعی، توزیع عادلانه ثروت و پیشگیری از ربا تأکید دارد. این تفاوت‌ها نه تنها بر روی سیاست‌های اقتصادی تأثیر می‌گذارد، بلکه بر روی

رفتارهای اجتماعی و اقتصادی نیز تأثیرگذار است و نیاز به توجه بیشتری به اصول اخلاقی و اجتماعی در تصمیم‌گیری‌های اقتصادی را نمایان می‌سازد.

در نهایت، این مقایسه می‌تواند به سیاست‌گذاران و تصمیم‌گیرندگان کمک کند تا با درک بهتر از این دو نظام، راهکارهای مؤثرتری برای حل چالش‌های اقتصادی و اجتماعی ارائه دهند و به سمت ایجاد یک نظام اقتصادی عادلانه‌تر و پایدارتر حرکت کنند.

• پیشنهادات کاربردی

با توجه به نتایج مقایسه تطبیقی نظریه‌های پول و بهره از دیدگاه اقتصاد متعارف و اسلامی، می‌توان چندین پیشنهاد کاربردی ارائه داد که می‌تواند به بهبود سیاست‌های اقتصادی و اجتماعی کمک کند:

- ایجاد و توسعه مدل‌های مالی اسلامی مانند مضاربه و مزارعه که بر اساس اصول اخلاقی و عدالت اجتماعی بنا شده‌اند. این مدل‌ها می‌توانند به جای نرخ بهره، بر تقسیم ریسک و سود تأکید کنند و از نابرابری‌های اقتصادی جلوگیری نمایند.
- برگزاری دوره‌های آموزشی و کارگاه‌های آگاهی‌بخشی برای جامعه در مورد اصول اقتصاد اسلامی و متعارف. این آموزش‌ها می‌تواند به درک بهتر از چالش‌ها و فرصت‌های موجود در هر دو نظام کمک کند و رفتارهای اقتصادی عادلانه‌تری را ترویج دهد.
- طراحی سیاست‌های پولی که با اصول اخلاقی و عدالت اجتماعی هماهنگ باشد. این سیاست‌ها باید از فعالیت‌های غیرشرعی جلوگیری کرده و به توزیع عادلانه ثروت کمک کنند.
- تأکید بر توسعه پایدار در سیاست‌های اقتصادی، به گونه‌ای که رشد اقتصادی با حفظ منابع طبیعی و توجه به نیازهای اجتماعی همراه باشد. این رویکرد می‌تواند به ایجاد یک جامعه پایدار و عادلانه کمک کند.
- تشویق سرمایه‌گذاری در پروژه‌های اجتماعی و اقتصادی که به نفع جامعه هستند. این سرمایه‌گذاری‌ها باید به گونه‌ای طراحی شوند که تأثیرات مثبت اجتماعی و اقتصادی داشته باشند و به کاهش نابرابری‌های اجتماعی کمک کنند.
- ایجاد سازوکارهای نظارتی قوی برای اطمینان از رعایت اصول اخلاقی در فعالیت‌های اقتصادی. این نظارت می‌تواند به افزایش شفافیت در معاملات و کاهش فساد اقتصادی کمک کند.
- حمایت از تحقیقات علمی و دانشگاهی در زمینه اقتصاد اسلامی و مقایسه آن با اقتصاد متعارف. این تحقیقات می‌تواند به توسعه نظریه‌های جدید و بهبود سیاست‌های اقتصادی کمک کند.
- ایجاد همکاری‌های بین‌المللی در زمینه تبادل تجربیات و بهترین شیوه‌ها در حوزه اقتصاد اسلامی و متعارف. این همکاری‌ها می‌تواند به بهبود سیاست‌های اقتصادی و اجتماعی در کشورهای مختلف کمک کند.

• -پیشنهادات برای مطالعات آتی

انجام مطالعات عمیق‌تر در مورد مدل‌های مالی اسلامی مانند مضاربه و مزارعه و بررسی تأثیر آن‌ها بر روی رشد اقتصادی و توزیع ثروت. این تحقیقات می‌تواند به شناسایی بهترین شیوه‌ها و راهکارهای عملی برای پیاده‌سازی این مدل‌ها کمک کند.

- مطالعه تأثیرات اجتماعی و اقتصادی سیاست‌های پولی در هر دو نظام اقتصادی. این تحقیق می‌تواند به درک بهتر از چگونگی تأثیرگذاری سیاست‌های پولی بر رفتارهای اقتصادی و اجتماعی کمک کند و راهکارهای بهتری برای بهبود وضعیت اقتصادی ارائه دهد.

- انجام تحلیل‌های تطبیقی بین‌المللی در زمینه نظریه‌های پول و بهره در کشورهای مختلف با رویکردهای اقتصادی متفاوت. این مطالعات می‌تواند به شناسایی نقاط قوت و ضعف هر نظام و ارائه راهکارهای بهبود کمک کند.

- تحقیق در زمینه توسعه ابزارها و شاخص‌های اندازه‌گیری عدالت اجتماعی و توزیع ثروت در هر دو نظام اقتصادی. این ابزارها می‌تواند به ارزیابی عملکرد اقتصادی و اجتماعی کمک کنند و به سیاست‌گذاران در تصمیم‌گیری‌های بهتر یاری رسانند.

- مطالعه تأثیرات فرهنگی و اجتماعی بر نظریه‌های پول و بهره در هر دو نظام. این تحقیق می‌تواند به درک بهتر از چگونگی شکل‌گیری و تغییر نظریه‌های اقتصادی در جوامع مختلف کمک کند.

- بررسی ارتباط بین توسعه پایدار و نظریه‌های پول و بهره در هر دو نظام. این تحقیق می‌تواند به شناسایی راهکارهای مؤثر برای تحقق توسعه پایدار در چارچوب اصول اقتصادی اسلامی و متعارف کمک کند.

- مطالعه و تحقیق در زمینه طراحی سیاست‌های اقتصادی که بر اساس اصول عدالت اجتماعی و توزیع عادلانه ثروت بنا شده‌اند. این سیاست‌ها می‌توانند به کاهش نابرابری‌های اجتماعی و اقتصادی کمک کنند.
- بررسی تأثیرات جهانی‌سازی بر نظریه‌های پول و بهره در هر دو نظام اقتصادی. این تحقیق می‌تواند به درک بهتر از چالش‌ها و فرصت‌های ناشی از جهانی‌سازی در زمینه سیاست‌های اقتصادی کمک نماید.

منابع و ماخذ

۱. ابوالحسنی هستیانی، علی اصغر و بیابانی، جهانگیر و اثنی عشری امیری، ابوالقاسم و کهندل، محمد (۱۳۹۲) "چیستی پول در اقتصاد اسلامی"، اقتصاد اسلامی، سال ۱۲، شماره ۴۸.
۲. بخشی دستجردی، رسول و حسینی، سید عقیل و محمدی، مهدی و کاشیان، عبدالمحمد (۱۳۹۳) "نقدی بر توجیهات معاصر پیرامون تفاوت بهره طبیعی از ربا در نگاه اندیشمندان اقتصاد اسلامی"، بررسی مسائل اقتصاد ایرا، شماره ۱.
۳. توانائیان فرد، حسن، ۱۳۶۱، تاریخ اندیشه های اقتصادی در جهان اسلام، بی جا.
۴. سبحانی، حسن و قائمی نیا، علی اصغر (۱۳۹۶) "پول در اقتصاد اسلامی از دید اعتباریات علامه طباطبایی (ره)"، اقتصاد اسلامی، دوره ۱۶، شماره ۶۳، ص ص ۸۹-۶۹.
۵. جمشیدی، لیلا (۱۳۹۷) "بانکداری اسلامی بدون ربا موانع چالش‌ها"، دومین کنفرانس ملی حسابداری-مدیریت اقتصاد با رویکرد اشتغال پایدار نقش آن در رشد صنعت.
۶. داودی، پرویز و میرجلیلی، حسین و نظری، حسن آقا (۱۳۷۳) "پول در اقتصاد اسلامی"، قم، پژوهشگاه حوزه و دانشگاه، ۱۳۷۳.
۷. زاهدی وفا، محمد هادی و پیغامی، عادل (۱۳۸۸) "پول و زمان در نظریه توزیع اقتصاد اسلامی"، دوفصلنامه مطالعات اقتصاد اسلامی، دوره ۲، شماره ۱، ص ص ۳۷-۵.
۸. رهبر، مهدی و خطیبی، منیره (۱۳۹۶) "ماهیت پول از منظر فقه اسلامی"، دوفصلنامه فقه مقارن، دوره: ۵، شماره: ۹.
۹. صدر، محمدباقر، ۱۳۴۹، اقتصاد ما یا بررسی هایی درباره مکتب اقتصادی اسلام، ترجمه عبدالعلی اسپهبدی، مؤسسه انتشارات اسلامی و انتشارات برهان، ج ۱، تهران.
۱۰. عیوضلو، حسین (۱۳۸۷) "اصول و مبانی نظام پولی در اقتصاد اسلامی"، فصلنامه علمی پژوهشی اقتصاد اسلامی، شماره ۲۹.
۱۱. غزالی، ابوحامد محمد (بی تا)، ۱۳۹۹، نظریات اقتصادی، ترجمه مؤید الدین محمد خوارزمی، به کوشش حسن توانائیان فرد، انتشارات جهوری.
۱۲. قره باغیان، مرتضی، ۱۳۷۲، فرهنگ اقتصاد و بازرگانی، تهران، رسا، ۱۳۷۲.
۱۳. قنادان، محمود، ۱۳۸۴، اقتصاددانان بزرگ، تهران، رسانه الکترونیک.
۱۴. شاکری، عباس (۱۳۹۰) "اقتصاد کلان، نظریه‌ها و سیاست‌ها"، انتشارات پارس نوپا، سال چاپ ۱۳۹۰.
۱۵. کمیجانی، اکبر و ابریشمی، حمید و روحانی، سید علی (۱۳۹۸) "ماهیت بانک و فرایند خلق پول بانکی؛ نقد دیدگاه های رایج و دلالت ها"، دوفصلنامه جستارهای اقتصادی، دوره: ۱۵، شماره: ۲۹.
۱۶. لطیف، بیژن، ۱۳۶۹، مبانی تقاضای پول در نظام اقتصاد اسلامی، نشریه علوم انسانی دانشگاه الزهرا (س)، شماره دوم، ص ۹۱ تا ۹۱.
۱۷. موسایی، میثم (۱۳۸۳) "ربا و ارزش پول"، تهران، پژوهشکده اقتصاد دانشگاه تربیت مدرس، ۱۳۸۳.
۱۸. مطهری، مرتضی (۱۳۶۴) ربا؛ بانک، بیمه، انتشارات صدرا، تهران.
۱۹. نظری، حسن آقا و میرجلیلی، سید حسین و داودی، پرویز (۱۳۹۰) "پول در اقتصاد اسلامی"، تهران، سازمان مطالعه و تدوین کتب علوم انسانی دانشگاه ها، سمت، ۱۳۹۰.
۲۰. واعظ برزانی، محمد و ایزدخواستی، حجت (۱۳۹۱) "تحلیل نقش نرخ بهره پولی در بحران های اقتصادی نظام سرمایه داری: رویکرد اسلامی"، فصلنامه علمی پژوهشی اقتصاد اسلامی، سال ۱۱، شماره ۴۴.
۲۱. هاشمی شاهرودی، سید محمود (۱۳۷۴) "احکام فقهی کاهش ارزش پول"، قم، مجله فقه اهل بیت، شماره ۲، ۱۳۷۴.

۲۲. یوسفی، احمدعلی، ۱۳۸۹، پول جدید از نگاه اندیشمندان، نشریه فقه اهل بیت (علیهم السلام)، سال چهارم، شماره ۱۶، صص ۱۳۲-۱۵۳.
23. Annisa, Eka, Rahayu., Deni, Kamaludin, Yusup., Mohamad, Anton, Athoillah., Sofyan, Al, Hakim. (2024). 3. Sharia Economic Law Criticism on Muhammad Syahrûr's Hudûd Theory Regarding Bank Interes. *Amwaluna: Jurnal Ekonomi dan Keuangan Syariah*, doi: 10.29313/amwaluna.v8i2.3949
24. Beniamino, Callegari. (2021). 1. The case for a unified monetary theory of interest: Keynes and Schumpeter. *Cambridge Journal of Economics*, doi: 10.1093/CJE/BEAA042
25. Chajar, M, Fath, M. (2023). A Study Literature of Interest Rates and Islamic Monetary Policy. doi: 10.58812/eseec.v2i02.152
26. Dwi, Novita., Asnaini, Asnaini., Haris, Maiza, Putra. (2023). 9. Correlation Between Conventional Theory and Islamic Economic Thought. *Madania*, doi: 10.29300/madania.v27i2.2862
27. Fletcher G.A. (1989) A Monetary Theory of the Rate of Interest. In: *The Keynesian Revolution and its Critics*. Keynesian Studies. Palgrave Macmillan, London.
28. Giuseppe Fontana (2011) "THE ROLE OF MONEY AND INTEREST RATES IN THE THEORY OF MONETARY POLICY: AN ATTEMPT AT PERSPECTIVE", *History of Economic Ideas*, Vol. 19, No. 3 (2011), pp. 113-134.
29. Istvan Abel and Kristof Lehmann (2020) "Real and Monetary Theories of the Interest Rate", *International Journal of Political Economy*, Vol. 48, 2019 - Issue 4.
30. James, Tobin (1961); "Papers and Proceedings of the Seventy - Third Annual Meeting of the American Economic Association"; the *American Economic Review*, Vol.51, No.2.
31. Mega, Aulia, Putri., Livia, Trijunita, Sari., Fuji, Alia, Rahma. (2024). Money in Islamic Economics Perspective. *KnE Social Sciences*, doi: 10.18502/kss.v9i2.15030
32. Mohammad, Iqbal, Irfany., Fiona, Ramadhini., Daffa, Aqomal, Haq. (2023). 2. Bibliometric Analysis on Islamic and Conventional Money Demand. *Ekonomi Islam Indonesia*, doi: 10.58968/eii.v5i2.295
33. Peter Bofinger, Mathias Ries (2017) "Excess saving and low interest rates: Assessing theory and evidence from the Global Crisis", *Research-based policy analysis and commentary from leading economists*.
34. Rahmadhani, S., Bina, K. (2023). 1. Suku Bunga Dalam Perpespektif Ekonomi Islam. *Jurnal Riset Manajemen dan Akuntansi*, doi: 10.55606/jurima.v3i3.2471
35. Liuyan Zhao (2017) "The behavior of money demand in the Chinese hyperinflation", *China Economic Review*, Vol. 42, February 2017, PP. 145–154.